

**PROJEKT: Kultúrne a gastronomické vizitky Liptova
a Spiša**

Koordinačná MAS: Občianske združenie MAS LEV, o.z.

IČO: 420 84 636

Zmluva: [Zmluva o poskytnutí NFP č. 0400522](#)

Schválená suma pre MAS LEV: 20 741,10 €

Partner - koordinačná MAS: MAS Horný Liptov

Schválená suma pre partnerov celkom: 36 081,10 €

VÝCHODISKÁ PROJEKTU

Tradicie vo varení tvoria neoddeliteľnú súčasť kultúrnych dejín regiónov. Mnohé gastronomické zvyky dodržiavame aj v súčasnosti, tak na Spiši ako na Liptove. Majú však tú istú podobu ako v minulosti? Uvedomujeme si hodnotu tradícií a význam v priestore kultúrnej identity? Odpoveďami na otázky chceme poukázať na dávny spôsob stravovania, ale aj pripomenúť hodnoty, ktoré je možné využiť pre odvetvie cestovného ruchu.

Tradičná strava nachádza uplatnenie v oblasti turistických služieb a nezriedka je minimálne motívom, zaručene sprievodným aspektom návštevy. Vhodný zážitok z produktu regionálnej gastronómie dlhodobo rezonuje a prispieva tak ku kvalite služieb.

Budeme sa preto venovať pôvodu pripravovaných jedál, nápojov a pripomenieme si originálne receptúry, tradičný spôsob stolovania, čím sa priamo dotkneme zážitkovej gastronómie. Oslovíme aj tých najmladších, uchováme v papierovej a elektronickej podobe kúsok z tradičného. Východiská:

zmena spôsobu života ľudí, inovatívne technológie a nové postupy prípravy stravy, trend nevhodných zmien životných aj stravovacích návykov, globalizačno – integračné procesy.

Globálnym cieľom projektu je spoločne prispieť k zachovaniu tradícií, poukázať a zároveň opätovne zviditeľniť pôvodné tradičné hodnoty v stravovaní, pritom motivovať miestnych obyvateľov, aby využívali tradičný potenciál v rozvoji gastronomických služieb v cestovnom ruchu.

Špecifické ciele:

- 1. oživiť tradičnú kuchyňu a priblížiť ju aj tým mladším generáciám,**
- 2. vyzdvihnúť špecifiká liptovskej a spišskej gatronómie,**
- 3. zlepšiť prezentáciu našich území a vytvoriť nový pohľad na tradície**
- 4. budovať a zachovať kultúrnu identitu počas globalizačných procesov**
- 5. prezentovať tradičnú kultúru zachovaním tradičných nástrojov a predmetov používaných v minulosti na Spiši.**

V súvislosti s tradíciami sa často krát orientujeme na kroje, piesne, kultúrne podujatia, ale často zabúdame, že jedlo tu má svoj význam v každom čase a mieste. Neoddeliteľne dotvára atmosféru a podporuje vnímanie rôznych podujatí. Tradičná strava je nielen kultúrnym dedičstvom, ale sa môže stať aj konkurenčnou výhodou, pretože pre ten ktorý región, či národ sa stáva výnimočnou, jedinečnou.

Tieto vlastnosti môžu gastronomické zariadenia vhodne využívať a zvýrazniť svoje postavenie na trhu, ovplyvniť služby pre cestovný ruch.

Realizáciou projektu sa priamo prispeje ku globálnemu cieľu MAS LEV, o.z.: **„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj a ekonomický rast regiónu, ktorý sa dosiahne predovšetkým**

podporou rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, pri efektívnom využívaní endogénnych zdrojov územia, za podpory environmentálne vhodných spôsobov a aktívneho zapájania sa obyvateľov

do verejného diania“

, konkrétne tiež k prioritám

„Nenecháme ladom naše pramene“

a

„Vyhrajme cez kolektívne hry“.

Realizácia projektu priamo súvisí aj so strategickým cieľom, ktorý si MAS Horný Liptov zadefinovala vo svojej rozvojovej stratégii – ktorým je „systematická spolupráca na rozvoji regiónu Horný Liptov tak, aby jeho výnimočné hodnoty zostali zachované a prinášali trvalý úžitok miestnym obyvateľom“.

PROBLÉMY, KTORÉ BUDE PROJEKT RIEŠIŤ

Tradičnej gastronómii nevenujeme žiadnu pozornosť a pritom hrá významnú rolu aj súčasť regiónu. V procese príprav projektu a rozhodovaní o výbere námetu sme sa spoločne zhodli na rovnakých okruhoch problémov, ktoré môžu ovplyvniť formu a úroveň rozvoja vidieckeho turizmu, tu sú:

- 1. neefektívne využívanie významných špecifík území**

- 2. nízka uvedomelosť konkurenčných výhod a ich nevyužívanie pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu**

- 3. globalizačné procesy a kultúrna identita**

- 4. zánik tradícií, moderný spôsob života a zmenené formy stravovania**

- 5. chýbajúce dokumentačné materiály osobitostí Liptova i Spiša v oblasti gastronómie a tradícií**

- 6. zánik generácie, ktorá je nositeľom tradícií**

Inovatívnosť projektu bude spočívať v zážitkovo-nastavenej forme riešenia. Nepôjde len o zozbieranie materiálov pre tlačенú publikáciu, ale aj o živú realizáciu s ukážkami, ochutnávkami, besedou a podujatiami sprevádzanými klasickými zvykmi. Do aktivít projektu budú zapojené všetky generácie a poskytovatelia služieb v CR, výrobcovia tradičných jedál, produktov a výstupy budú slúžiť pre zlepšenie propagácie a kvality služieb v našich regiónoch.

AKTIVITY:

Aktivita č. 1

Príprava a tlač brožúry: Špeciality a produkty z Liptova a Spiša

Pôjde o tieto konkrétne činnosti:

- Zber údajov (receptov v regióne), ich triedenie a spracovanie
- Dizajn brožúry a úprava textov
- Fotografie, ilustrácie
- Grafické dopracovanie brožúry
- Tlač brožúry

Brožúra bude okrem receptov obsahovať aj tradičné postupy spracovania, uskladňovania a konzervovania potravín na Liptove a na Spiši. Spolu plánujeme sumarizovať 50 receptov, s nákladom 2000 ks publikácii, 52 strán A5 + obal.

Každý partner zozbiera zo svojho územia MAS minimálne 25 receptov, ktoré sú pre dané územie špecifické. Zameriame sa na zber receptov zo surovín, ktoré tvorili v minulosti základ stravy – zemiaky, kapusta a múčne jedlá. Zaujímavým aspektom bude doplnenie o tradičné spôsoby konzervovania potravín. Na Liptove sa v rámci zberu receptov v regióne uskutočnia dve lokálne stretnutia s miestnymi „kuchármi“, ktorých cieľom bude diskusia o tradičnej príprave jedál, použití miestnych surovín, prípravy príležitostných jedál a pod. Výstupy zo stretnutí budú spracované do brožúry.

Aktivita č. 2

Prezentačné stretnutia na Liptove a na Spiši

Plánujeme zrealizovať dve prezentačné podujatia, jedno na Liptove, druhé na Spiši. Obidve akcie budú mať podobný program: prezentácia varenia - prípravy pôvodných jedál z Liptova a zo Spiša, ochutnávky a sprievodný program, vystúpenia ľudových súborov, prezentácia, predaj ľudových výrobkov a pod. Zároveň sa vytvorí video-dokument, ktorý bude zachytávať prípravu jednotlivých jedál. Video dokument bude spracovaný spolu s fotografiami z projektu do prezentačného CD, ktoré bude jedným z výstupov projektu. Podujatia budú niesť názov:

a) „Ako sa naši starí rodičia stravovali na Liptove?“

Na Liptove sa podujatie uskutoční v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline. Variť sa budú pôvodné, tradičné jedlá (zemiakové, múčne a cestovinové pokrmy). Ochutnávku budú sprevádzať príjemné melódie ľudovej hudby, sprievodný program.

b) „Aby v hrnci neostalo a očiam i žalúdku ulahodilo, tak sa na Spiši vždy varilo“

Región MAS LEV pripraví obdobnú udalosť, ktorá sa bude konať v obci Nemešany, kde sa nachádza aj malé vidiecke múzeum. Súčasťou budú folklórne súbory, varenie a ochutnávka jedál, prezentačné produkty z území.

Aktivita č. 3

Beseda: Ako sa naši starí rodičia stravovali, a ako sa stravujeme dnes?

Beseda s etnografkou (PhDr. Iveta Zuskinová, riaditeľka Liptovského múzea) a odborníkom na zdravú výživu. Cieľom prednášky bude konfrontácia tradičného prístupu v stravovaní k súčasným trendom. Prednáškou oslovíme súčasnú generáciu mladých ľudí z Liptova. Bude sa konať v území MAS Horný Liptov a podujatie bude určené aj pre cieľovú skupinu z MAS LEV.

Aktivita č. 4

Príprava videokuchárky

Ilustračné spracovanie DVD, ktoré zahŕňa konkrétnu prípravu tradičných jedál a vybraných receptov z oboch regiónov. Pre jeho spestrenie sa zaradia do jeho kapitoly aj shoty z vystúpení a ochutnávky z prezentačných podujatí.

V rámci tejto úlohy sa zabezpečí dodávateľ v zmysle zákona o VO, aby zabezpečil celkové zachytenie všetkých podstatných momentov pre výrobu videa a zabezpečil jeho kvalitné spracovanie. MAS LEV, o.z. zabezpečí vydanie spoločného multimedialného DVD. Pritom MAS Horný Liptov si v rámci uvedenej činnosti zabezpečí aj vlastného kameramana pre marketingové potreby združenia, ktoré využije ako vstup do médií a na webovú stránku, zároveň poskytne tento materiál pre spracovanie spoločného média.

Aktivita č. 5

Zriadenie izby ľudovej kultúry

Zriadeniu izby ľudovej kultúry bude predchádzať oslovenie všetkých identifikovaných subjektov v území pre poskytnutie záujmových predmetov a zber týchto pre nich nepotrebných vecí. Zároveň sa pre vytvorenie izby opraví udržiavacími prácami priestor v nevyužitej časti budovy v obci Bijacovce.

Aktivita č. 6

Slávnostné ukončenie projektu a verejná prezentácia brožúry a videa

Táto činnosť sa bude diať v novo vytvorenej izbe ľudovej kultúry v obci Bijacovce.

Aktivita č. 7

Koordinácia aktivít projektu v území MAS Horný Liptov

(organizačné zabezpečenie zberu údajov, prezentačných stretnutí, prípravy video- dokumentu, spracovanie podkladov pre žiadosť o platbu, publicita projektu a propagácia aktivít projektu).

Doplňkové aktivity:

Projektové stretnutia s koordinátorom

Publicita aktivít projektu a donora